

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 111/2017-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. augusta 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Dung Le Quang, Medňanská 518/13, Ilava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 3/2008 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 3/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Trenčín prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 3/2008 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Trenčín povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Trenčín je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 303,16 eur (slovom tristoti eur a šesťnásť centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Dung Le Quang, Medňanská 518/13, Ilava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 111/2017 zo 14. februára 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 3/2008 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 26 C 3/2008 domáha spolu s ďalšími žalobcami určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Žaloba bola v uvedenej veci podaná

29. februára 2008 a následne doplnená 7. apríla 2008. Okrem toho bol podaný i návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorý okresný súd uznesením č. k. 26 C 3/2008-227 z 1. augusta 2008 zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“) rozhodol uznesením č. k. 4 Co 314/2009-272 z 2. decembra 2009 tak, že rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Sťažovateľka podala proti tomuto rozhodnutiu 29. januára 2010 dovolanie, ktoré odôvodnila podaním doručeným okresnému súdu 3. februára 2010. Okresný súd však dosiaľ jej dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie nezaslal (z dôvodu odstraňovania nedostatkov podaného dovolania spočívajúcich v absencii plnej moci udelenej advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní, pozn.). V priebehu konania vzali viacerí účastníci konania návrh na začatie konania späť a žiadali konanie zastaviť. Z uvedeného dôvodu okresný súd uznesením č. k. 26 C 3/2008-348 z 31. júla 2012 a uznesením č. k. 26 C 3/2008-597 zo 6. mája 2016 konanie čiastočne zastavil. I proti týmto rozhodnutiam podala sťažovateľka opravné prostriedky, o ktorých odvolací súd rozhodol uznesením č. k. 5 Co 9/2017-642 z 12. apríla 2017 (proti prvému označenému uzneseniu bolo odvolacie konanie zastavené z dôvodu späťvzatia odvolania a druhé označené uznesenie bolo odvolacím súdom potvrdené, pozn.). Okrem toho podala sťažovateľka 5. októbra 2016 *„opakovaný návrh na vydanie predbežného opatrenia“*, ktorý okresný súd uznesením č. k. 26 C 3/2008-620 z 24. októbra 2016 odmietol.

3. Ako ďalej vyplynulo z ústavnej sťažnosti, vzhľadom na väčší počet účastníkov v predmetnej veci sa aktivita okresného súdu obmedzila na zisťovanie a ustálenie ich okruhu, v dôsledku čoho prebieha konanie už 9 rokov bez toho, aby okresný súd čo i len nariadil prvý termín pojednávania. Sťažovateľka 1. marca 2016 doručila predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní. K ústavnej sťažnosti okrem iného pripojila i podanie z 30. marca 2016, ktorým ju verejná ochrankyňa práv upovedomila o výsledkoch vybavenia podnetu týkajúceho sa ochrany jej základných práv. S ohľadom na uvedené sa sťažovateľka domnieva, že doba, ktorá uplynula od podania návrhu až dosiaľ, je neprimerane dlhá, a že okresný súd jej svojou nečinnosťou znemožňuje efektívne chrániť jej vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam.

4. Na tomto základe sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň požaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej finančné zadosťučinenie v sume 15 000 € a náhradu trov konania.

5. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. Spr 223/2017 z 29. mája 2017 doručeným ústavnému súdu 9. júna 2017, v rámci ktorého uviedol: *„K dnešnému dňu v konaní na strane navrhovateľov vystupuje 85 účastníkov, pričom niektorí z týchto sú zastúpení navrhovateľkou 1 - sťažovateľkou [REDAKOVANÉ], iní majú právne zastúpenie a niektorí vystupujú v konaní bez zastúpenia. Na strane odporcov je 35 účastníkov.“* Následne uviedol prehľad všetkých procesných úkonov vo veci vedenej pod sp. zn. 26 C 3/2008 a konštatuje, že *„samotná skutočnosť, že vo veci na strane navrhovateľ vystupuje 85 účastníkov a na strane odporcov účastníkov 35, nasvedčuje tomu, že ide o skutkovo a právne náročnú vec. To, že v priebehu konania zomreli viacerí účastníci a na ich miesto vstupovali ďalší (i u týchto došlo k úmrtiu), svedčí aj o procesnej náročnosti tohto konania z hľadiska jeho dĺžky. Nemožno opomenúť aj skutočnosť, že v priebehu konania došlo k zmene vlastníckych pomerov a v dôsledku toho bolo potrebné rozhodovať o vstupe ďalších účastníkov konania.“*. Finančné zadosťučinenie požadované sťažovateľkou považuje za neprimerane vysoké, a to najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že *„k dĺžke konania prispieva i správanie samotnej sťažovateľky (navrhovateľky 1), keď táto i napriek tomu, že ide o zložitú vec, nevyhľadá kvalifikované právne zastúpenie, a práve naopak, zastupuje v konaní i ďalších účastníkov na strane navrhovateľov, pričom súdu opakovane predkladala rôzne procesné návrhy a opravné prostriedky, o ktorých je potrebné rozhodovať“*.

Zároveň predseda okresného súdu oznámil, že netrvá na tom, aby sa konalo ústne pojednávanie.

6. Ústavný súd 12. júna 2017 zaslal vyjadrenie okresného súdu právnomu zástupcovi sťažovateľky s možnosťou zaujatia stanoviska v lehote 7 dní od doručenia prípisu. Zároveň ho požiadal o oznámenie, či sťažovateľka trvá na konaní verejného ústneho pojednávania. Právny zástupca sťažovateľky doručil ústavnému súdu stanovisko 28. júna 2017, v rámci ktorého uviedol: „*Poukazujem na to, že trvanie napadnutého konania (viac ako 9 a pol roka rokov) je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané. Konanie, ktoré trvá tak neobyčajne dlho, v súčasnosti Okresný súd len vytýči okruh účastníkov, ako to bolo v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne napr. IV. ÚS 173/05, IV. ÚS 251/05, II. ÚS 3/09). Námietka Okresného súdu vo veci, že Sťažovateľka nevyhľadá kvalifikované právne zastúpenie je účelová obrana súdu. V súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezabavuje štát zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námietka pretrvávajúceho vysokého nápadu pracovných vecí či námietka personálneho obsadenia tohto úseku a v tejto súvislosti neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil.*“

Zároveň oznámil, že sťažovateľka netrvá na tom, aby sa v predmetnej veci konalo ústne pojednávanie.

7. Z obsahu ústavnej sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu vyžiadaného súdneho spisu, ktorý bol ústavnému súdu doručený 3. júla 2017, ústavný súd zistil tieto pre posúdenie veci podstatné skutočnosti:

- 5. marca 2008 bolo súdu doručené doplnenie návrhu o vydanie predbežného opatrenia a zaplatený súdny poplatok z návrhu na vydanie predbežného opatrenia,
- 13. marca 2008 sudkyňa vydala uznesenie, v ktorom vyzvala navrhovateľov k doplneniu návrhu na vydanie predbežného opatrenia a návrhu na začatie konania,
- 14. marca 2008 bolo súdu doručené doplnenie návrhu na vydanie predbežného opatrenia a 7. apríla 2008 bolo súdu doručené doplnenie návrhu na začatie konania a zaplatený súdny poplatok z návrhu,

- 27. mája 2008 sudkyňa vydala uznesenie, ktorým pripustila vstup ďalších účastníkov na strane odporcov,
- 1. augusta 2008 sudkyňa vydala uznesenie o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia,
- 13. októbra 2008 navrhovatelia podali odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia,
- 10. novembra 2008 vypracovanie výzvy zástupkyňi navrhovateľov k správne mu označeniu navrhovateľov v 5., 14., 35. a 40. rade a výzvy k oznámeniu adresy odporkyne v 24. rade,
- 7. januára 2009 bolo doručené vyjadrenie odporcu k podanému odvolaniu,
- 24. novembra 2009 vypracovanie prekladacej správy pre Krajský súd v Trenčíne, ktorý 2. decembra 2009 potvrdil uznesenie okresného súdu (spis bol vrátený okresnému súdu 8. decembra 2009),
- 9. decembra 2009 uznesenie krajského súdu bolo doručené účastníkom konania,
- 22. januára 2010 podali navrhovatelia dovolanie bez odôvodnenia, doplnené dovolanie bolo súdu doručené. februára 2010,
- 4. marca 2010 navrhovatelia boli vyzvaní na doručenie splnomocnenia na ich zastupovanie v dovolacom konaní,
- 13. mája 2010 navrhovateľka doručila súdu splnomocnenie udelené advokátovi na jej zastupovanie v dovolacom konaní a zároveň požiadala o predĺženie lehoty na zaslanie splnomocnení ostatných účastníkov,
- 21. mája 2010 súdu boli doručené plné moci na zastupovanie v dovolacom konaní a navrhovateľka znovu požiadala o predĺženie lehoty na predloženie chýbajúcich splnomocnení,
- 31. júla 2012 vyšší súdny úradník vydal uznesenie o zastavení konania v časti návrhu navrhovateľov v 9., 25., 26., 32., 35., 36., 50., 51., 55. a 57. rade, výzva bola adresovaná odporcom v 5. až 29. rade na ustanovenie spoločného zástupcu, navrhovatelia boli vyzvaní na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie,
- 7. februára 2013 bolo súdu doručené odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania z 31. júla 2012,

- 12. februára 2013 právny zástupca navrhovateľov (v dovolacom konaní, pozn.) doručil súdu návrh na pristúpenie účastníkov na strane navrhovateľov,
- 16. januára 2015 navrhovateľka v 1./ rade doručila súdu späťvzatie odvolania proti uzneseniu z 31. júla 2012,
- 24. apríla 2015 zisťovanie okruhu dedičov po navrhovateľovi v 49. rade,
- 6. mája 2015 navrhovateľka v 1. rade doručila súdu žiadosť o predĺženie lehoty na doplnenie návrhu,
- 21. mája 2015 navrhovateľka v 1. rade doplnila návrh – upresnila okruh účastníkov, splnomocnenie na zastupovanie v dovolacom konaní advokátovi neudelila a oznámila, že ho predloží dodatočne po stanovení termínu pojednávania,
- 6. mája 2016 vyšší súdny úradník vydal uznesenie o zastavení konania v časti návrhu právnych nástupcov navrhovateľov, ktorí zobrali žalobu späť, [REDACTED] (ktorá žiadala o pristúpenie do konania na strane navrhovateľov) bola vyzvaná na zaslanie udeleného splnomocnenia navrhovateľke v 1. rade,
- 9. júna 2016 navrhovateľka v 1. rade doručila súdu odvolanie proti uzneseniu o čiastočnom zastavení konania zo 6. mája 2016 a žiadosť o vydanie opravného uznesenia,
- 3. augusta 2016 sudkyňa vydala opravné uznesenie,
- 8. septembra 2016 navrhovateľka v 1. rade doručila súdu odvolanie proti opravnému uzneseniu,
- 5. októbra 2016 navrhovateľka v 1. rade doručila súdu opakovaný návrh na vydanie predbežného opatrenia,
- 24. októbra 2016 sudkyňa uznesením zamietla návrh na vydanie predbežného opatrenia,
- 13. januára 2017 spis doručený Krajskému súdu v Trenčíne,
- 12. apríla 2017 Krajský súd v Trenčíne potvrdil uznesenie o zamietnutí návrhu navrhovateľky v 1. rade na vydanie opravného uznesenia a zastavil odvolacie konanie proti uzneseniu z 31. júla 2012, ktorým bolo konanie zastavené v časti o návrhu navrhovateľov v 9., 25., 26., 32., 33., 35., 36., 50., 51., 55. a 57. rade, keďže navrhovateľka v 1. rade vzala odvolanie späť,
- 24. apríla 2017 bol spis vrátený okresnému súdu,

- 28. apríla 2017 pokyn súdu na doručenie uznesenia krajského súdu účastníkom konania.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskom účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a súčasne sa domáhala aj vyslovenia porušenia svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie vyššie označených práv vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

13. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V súčasnosti od 1. júla 2016 tieto povinnosti vychádzajú zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), najmä z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

15. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila i v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP, ústavný súd prihliada aj na predmet sporu

(povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

16. Pokiaľ ide o posúdenie podľa kritéria právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd uvádza, že posudzované konanie je konaním o návrhu na určenie vlastníckych práv k nehnuteľnostiam, t. j. podľa jeho názoru ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a nemožno ju hodnotiť ako osobitne právne zložitú. Čo sa týka skutkovej stránky, ústavný súd konštatuje, že k faktickej zložitosti veci a tým aj k predĺženiu konania prispieva väčší počet účastníkov na oboch stranách sporu a s tým súvisiaca neustálenosť okruhu účastníkov. V priebehu konania totiž došlo k viacerým procesným nástupníctvam z dôvodu smrti niektorých účastníkov napadnutého konania. Uvedené skutočnosti si zo strany okresného súdu vyžiadali potrebu zisťovať okruh dedičov, ich záujem na vedení sporu a v nadväznosti na to i potrebu rozhodovať napríklad viackrát o čiastočnom zastavení konania. Ani týmito skutočnosťami však nemožno ospravedlniť doterajší neprimerane dlhý čas konania okresného súdu (viac ako 9 rokov), ktoré nielenže nie je právoplatne skončené, ale v jeho priebehu sa dosiaľ neuskutočnilo ani jedno pojednávanie.

17. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sa sťažovateľky v preskúmanom konaní, ústavný súd konštatuje, že aj sama sťažovateľka prispela svojím správaním k doterajšej dĺžke, resp. spomaleniu napadnutého konania. Na ťarchu sťažovateľky z pohľadu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní možno pripísať podávanie neúplných návrhov a riadnych i mimoriadnych opravných prostriedkov bez odôvodnenia, v dôsledku čoho bola súdom vyzývaná na opravu, resp. doplnenie podaní, v súvislosti s ktorými nadväzne žiadala o predĺženie lehoty na odstránenie vytykaných nedostatkov. Uvedené správanie sťažovateľky malo nepochybne za následok spomalenie priebehu napadnutého konania, čo ústavný súd primerane zohľadnil pri určení sumy finančného zadosťučinenia.

18. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní a vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní (ako aj neprimeraná dĺžka konania) môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

19. Závažnými nedostatkami, ktoré narušili plynulosť konania, boli obdobia krátkodobej nečinnosti, v ktorých okresný súd vôbec nekonal. Ide najmä o obdobie medzi doplnením návrhu sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia (14. marec 2008) a zamietnutím tohto návrhu (1. august 2008), obdobie medzi doručením vyjadrenia odporcu k podanému odvolaniu (15. január 2009) a vypracovaním predkladacej správy pre krajský súd pre účel rozhodnutia o podanom odvolaní (24. november 2009), obdobie medzi doručením časti splnomocnení na zastupovanie účastníkov v dovolacom konaní (21. máj 2010) a predložením spisu vyššiemu súdnemu úradníkovi pre účel prípravy doručovania účastníkovi do zahraničia cez dožiadaný súd (29. októbra 2010) a v nadväznosti na to obdobie doručovania tomuto účastníkovi až do urgovania nevrátenej doručenky (8. december 2011). Ďalej išlo o obdobie medzi doručením odpovede pošty k urgencii (31. január 2012) a vydaním uznesenia o čiastočnom zastavení konania (31. júl 2012), ako aj obdobie roka 2014, v ktorom sa okresný súd obmedzil len na úkony týkajúce sa zisťovania okruhu dedičov a doručovania súdnych zásielok. Po upozornení predsedu okresného súdu na povinnosť konať vo veci plynulo (24. júna 2014) síce okresný súd konal, avšak charakter jeho úkonov sa nezmenil. Takýto postup, ktorý nesmeruje k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníka konania v primeranom čase, nie je zlučiteľný so základným právom sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. V neposlednom rade je potrebné poukázať na fakt, že dovolanie sťažovateľky, ktoré podala ešte 21. januára 2010 nebolo dosiaľ predložené najvyššiemu súdu. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že pokiaľ dovolanie neobsahovalo zákonom predpísané náležitosti a sťažovateľka ich v lehote určenej okresným súdom neodstránila, okresný súd mal postupovať podľa v tom čase účinného ustanovenia § 241 ods. 4 OSP.

20. Uvedená nečinnosť, resp. neefektívna činnosť okresného súdu nie je ospravedlniteľná, pretože súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka počas súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Napokon ústavný súd i na tomto mieste zdôrazňuje, že trvanie napadnutého konania v dĺžke viac ako 9 rokov na súde prvej inštancie bez akéhokoľvek meritórneho rozhodnutia a dokonca bez nariadenia jediného pojednávania je už samo osebe neprimerané a signalizuje porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

21. Po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľky, postupu okresného súdu poznamenaného neefektívnym postupom, zohľadňujúc pritom charakter a význam predmetu napadnutého konania, dospel ústavný súd k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným prietahom v napadnutom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

III.

22. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy druhej vety ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

23. Vychádzajúc z toho, že ústavný súd konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj zo skutočnosti, že posudzované konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, bolo potrebné prikázať okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 3/2008 konať bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

25. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

26. Sťažovateľka žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 15 000 €, ktoré odôvodňuje závažným zásahom do jej práva „na spravodlivý súdny proces“ a tým, že jej bolo znemožnené „efektívne chrániť... vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam“. Okrem toho sa domnieva, že „doba, ktorá uplynula od podania návrhu až doposiaľ... je neprimerane dlhá a ničím neospravedliteľná a v podstatnej miere ju spôsobil okresný súd svojou nečinnosťou“.

27. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádzalo do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

28. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania a na mieru zavinenia okresného súdu na vzniknutých prieťahoch na jednej strane, berúc však do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä skutočnosť, že sťažovateľka priebeh napadnutého konania v istom rozsahu negatívne ovplyvnila svojím konaním podrobne vyhodnoteným na inom

mieste tohto nálezu, ústavný súd považoval za primerané priznať sťažovateľke finančné zadostučinenie vo výške 1 000 € podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

29. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Právny zástupca sťažovateľky vyčíslil trovy konania sumou 987,54 € za tri úkony právnej služby.

30. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2015, ktorá bola 858 €, keďže ide o úkony právnej služby vykonané v roku 2016. Náhradu trov konania priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby – prevzatie a prípravu zastupovania a podanie sťažnosti. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2016 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 143 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušalom 8,58 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 151,58 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2016. Odmena advokáta za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom tak predstavuje celkovú sumu 303,16 € (bod 4 výroku nálezu). Podanie právneho zástupcu sťažovateľky doručené ústavnému súdu 28. júna 2017 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah ako podanie relevantné pre rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

31. V zmysle ustanovenia § 11 ods. 3 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi. Ak teda právny zástupca sťažovateľky hodnotu jedného úkonu právnej pomoci vyčíslil s poukazom na § 10 ods. 1 vyhlášky, postupoval nesprávne, a preto ústavný súd zvyšnej časti návrhu týkajúceho sa trov konania nevyhoviel.

32. Náhradu trov konania (bod 4 výroku nálezu) je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

33. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2017